

1048

ਕੁਦਰਤੀ ਮਜ਼੍ਹਬ

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ

200
 772 2
 28401 copy

ਪਹਿਲੀ ਅੰਡੀਸ਼ਨ — ੧੦੦੦
 ਫਰਵਰੀ, ੧੯੪੨

ਭੁਕ ਇਸਤਰ

PRINTED AND PUBLISHED BY GUR BAKHSI SINGH AT
 THE PREET SAINIK PRESS, PREET NAGAR

ਮਨੁੱਖ ਹਸਤੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਭਾਗ ਹਨ : ਸਰੀਰ, ਦਿਮਾਗ ਤੇ ਮਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਦੀ ਨਿਰਾਕਾਰ, ਅਦਿੱਖ ਤੇ ਅਕਹਿ ਅਨੁਭਵਤਾ ਨੂੰ ਆਤਮਾ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਪਰ ਇਸ ਆਤਮਾ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤੀ ਖੋਜ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ । ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਪੜੇ, ਧਾਗੇ ਤੇ ਦਰਜ਼ੀ ਦੇ ਜੋੜ-ਮੇਲ ਨਾਲ ਕੋਟ ਬਣਦਾ ਹੈ । ਕਪੜੇ, ਧਾਗੇ ਤੇ ਦਰਜ਼ੀ ਦੇ ਵਧਾ ਘਟਾ ਨਾਲ ਕੱਚਾ, ਪੱਕਾ, ਚੰਗਾ, ਮੰਦਾ, ਲੰਮਾ ਛੋਟਾ ਕੋਟ ਬਣ ਜਾਏਗਾ । ਕੋਟ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਨਹੀਂ ਲੋੜੀਂਦੀ, ਪੜਤਾਲ ਕਪੜੇ ਧਾਗੇ ਤੇ ਦਰਜ਼ੀ ਦੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ ।

ਪ੍ਰਵੇਸ਼

ਮਨੁੱਖ ਹਸਤੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਭਾਗ ਹਨ : ਸਰੀਰ, ਦਿਮਾਗ ਤੇ ਮਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਦੀ ਨਿਰਾਕਾਰ, ਅਦਿੱਖ ਤੇ ਅਕਹਿ ਅਨੁਭਵਤਾ ਨੂੰ ਆਤਮਾ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਪਰ ਇਸ ਆਤਮਾ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤੀ ਖੋਜ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ । ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਪੜੇ, ਧਾਗੇ ਤੇ ਦਰਜ਼ੀ ਦੇ ਜੋੜ-ਮੇਲ ਨਾਲ ਕੋਟ ਬਣਦਾ ਹੈ । ਕਪੜੇ, ਧਾਗੇ ਤੇ ਦਰਜ਼ੀ ਦੇ ਵਧਾ ਘਟਾ ਨਾਲ ਕੱਚਾ, ਪੱਕਾ, ਚੰਗਾ, ਮੰਦਾ, ਲੰਮਾ ਛੋਟਾ ਕੋਟ ਬਣ ਜਾਏਗਾ । ਕੋਟ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਨਹੀਂ ਲੋੜੀਂਦੀ, ਪੜਤਾਲ ਕਪੜੇ ਧਾਗੇ ਤੇ ਦਰਜ਼ੀ ਦੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ ।

ਆਤਮਾ ਸਮਝੋ ਹਸਤੀ ਦੀ ਸਲੇਟ ਉੱਤੇ ਸਰੀਰ ਦਿਮਾਗ ਤੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਲਕੀਰਾਂ ਨਾਲ ਖਿੱਚੀ ਤਸਵੀਰ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਕੀਰਾਂ ਨੂੰ ਲੰਮੇ ਛੋਟੇ ਤੇ ਗੂਹੜੇ ਫਿੱਕੇ ਕਰਨ ਨਾਲ ਆਤਮਾ ਦੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਨਕਸ਼ ਬਣਦੇ ਹਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਕੀਰਾਂ ਦਾ ਹੁਨਰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਖ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਪੂਰਾ ਵੱਸ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਣਾ ਮਨੁੱਖ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਕਮਾਲ ਹੈ ।

ਸਰੀਰ ਦੇ ਹਰ ਅੰਗ ਉੱਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਕਾਬੂ ਪੂਰਨ ਸਿਹਤ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਸਿਹਤ ਹੁਣ ਕੋਈ ਇਤਫਾਕੀਆ ਦਾਤ ਨਹੀਂ ਰਹੀ, ਇਹ ਇਕ ਹੁਨਰ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਸਿਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ

ਹੈ। ਇਸ ਹੁਨਰ ਨੂੰ “ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਕਲਚਰ” ਜਿਸਮਾਨੀ ਤਰਬੀਅਤ ਆਖਦੇ ਹਨ।

ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਈ ਗਲਤ ਫਹਿਮੀਆਂ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਸਨ। ਪਰ ਹੁਣ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਬੜੇ ਕੀਮਤੀ ਤਜਰਬੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੈ, ਕਿ ਦਿਮਾਗੀ ਤਾਕਤਾਂ ਵਧਾਈਆਂ, ਤੇ ਸਿਖਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੋਦਾਅ, ਭਰਮ, ਤੇ ਭੈੜੀਆਂ ਵਾਦੀਆਂ ਠੀਕ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਯਾਦ-ਦਾਸ਼ਤ ਚੰਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਸਾਇੰਟਿਫਿਕ ਹੁਨਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸਕੂਲ ਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ “ਮੈਂਟਲ ਕਲਚਰ” ਦਿਮਾਗੀ ਤਰਬੀਅਤ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਰੀਰ ਤੇ ਦਿਮਾਗ ਦੋਵੇਂ ਰਲ ਕੇ ਇਕ ਤਾਕਤ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੀ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਨਤੀਜਿਆਂ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਾਕਤ ਦੇ ਵਰਤਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਨੂੰ ਇਰਾਦਾ-ਸ਼ਕਤੀ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਰਾਦੇ ਮਾੜੇ, ਚੰਗੇ, ਸਹੀ, ਗਲਤ, ਕਮਜ਼ੋਰ, ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਰਾਦਿਆਂ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਸਿੱਟਾ ਸਾਡੀ ਦੁਨੀਆ ਹੈ। ਇਹ ਇਰਾਦੇ ਵੀ ਸਿਖਾਏ, ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਇਕ ਹੁਨਰ ਹੈ। ਇਸ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਬ ਆਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਮਜ਼ਬੂਬ ਸਮਝੋ ਮਨ ਜਾਂ ਆਤਮਾ ਦੀ ਤਰਬੀਅਤ ਹੈ - ਆਤਮਕ ਮਰਿਆਦਾ ਜਾਂ ਡਿਸਿਪਲਿਨ ਹੈ।

ਇਹ ਤਰਬੀਅਤ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਬ ਇਕ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਜੇ ਪਿਆਰ ਸਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਮਜ਼ਬੂਬ ਤਲਵਾਰ ਨਾਲ ਮੁਨਕਰ ਜਾਂ ਨਾਸਤਕ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਆਖ ਸਕਦਾ, ਨਾ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਚਾਈ ਸਹੀ ਅਸੂਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਮਜ਼ਬੂਬ ਸਾਇੰਟਿਫਿਕ ਸਚਾਈ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਿਮ ਈਸਾਈ, ਮਜ਼ਬੂਬਾਂ ਦਾ ਸਿਰਫ ਉਨਾ ਭਾਗ ਹੀ ਸਹੀ ਹੈ ਜਿੰਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਚ ਸਾਂਝਾ ਹੈ, ਤੇ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ ਨਹੀਂ,

ਥਾਕੀ ਦਾ ਭਾਗ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ ਸਥਾਪਨ ਮਰਿਆਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਸਮੇਂ ਤੇ ਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਗਲਤ ਜਾਂ ਠੀਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਹੀ ਮਜ਼ਬੂਬ ਨੂੰ ਮੈਂ ਕੁਦਰਤੀ ਮਜ਼ਬੂਬ ਆਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਵਾਂਗ ਹਰ ਸਮੇਂ ਤੇ ਹਰ ਥਾਂ ਅਟੱਲ ਰਹੇਗਾ। ਕੁਦਰਤੀ ਮਜ਼ਬੂਬ ਕਿਸੇ ਉਚੇਚੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ - ਇਹ ਆਤਮਾ ਦੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਤਰਬੀਅਤ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਨਾਲ ਇਕ-ਜਾਨ ਕਰ ਸਕੇ, ਇਕ-ਸੁਰ ਬਣਾ ਸਕੇ। ਜਿਹੜੀ ਤਰਬੀਅਤ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਵਡੇ ਜਾਂ ਛੋਟੇ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਦੀ, ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲੋਂ ਨਿਖੇੜਦੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਜਫੀਆਂ ਪੁਆਂਦੀ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅਛੂਹ ਦਰਸਾਂਦੀ ਹੈ - ਉਹ ਮਜ਼ਬੂਬ ਨਹੀਂ - ਹੋਰ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਪਈ ਹੋਵੇ।

ਕੁਦਰਤੀ ਮਜ਼ਬੂਬ ਵਿਚ ਕੋਈ ਔਖਾ ਮਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਕੋਈ ਗੁੰਬਲਦਾਰ ਸਚਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਨਾ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭੇਤ ਜਾਂ ਰਮਜ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਇਹ ਕਿਸੇ ਈਮਾਨ ਜਾਂ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਰਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਕਿਤਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਨਾ ਖ਼ਾਸ ਨਬੀ ਅਵਤਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵੇਦਾਂ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਇਕ ਕੁਦਰਤੀ ਸਚਾਈ ਹੈ।

ਤੰਦਰੁਸਤ, ਚੰਗੇ ਦਿਮਾਗ ਵਾਲਾ ਤੇ ਉਸ ਮਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਿਸਦੀ ਜ਼ਾਤੀ ਖੁਸ਼ੀ ਸਮੁੱਚੀ ਹਸਤੀ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਟਕਰਾਂਦੀ ਨਹੀਂ - ਕੁਦਰਤੀ ਮਜ਼ਬੂਬ ਦਾ ਮਾਹਿਰ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਦਿਲ ਮੁਤਬੱਰਕ ਮੰਦਿਰ ਹੈ, ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਅਤਿ ਉੱਚੀ ਇਬਾਦਤ ਹੈ, ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਆਦਰਸ਼, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਏਕਤਾ, ਇਕੋ ਇਕ ਮੁਮਕਿਨ ਖੁਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੀਤ ਨਗਰ
੧੭-੨-੪੩

ਗੁਰਦਿਤ ਸਿੰਘ

TO READ THE ENTIRE BOOK PLEASE CONTACT US:

whatsapp: +92-3160770117

email: worldcentreforpunjabi@gmail.com

World Centre for Punjabi, Lahore, Pakistan.